

TYÖEHTOSOPIMUKSEN YLEISSITOVUUDEN VAHVISTAMISLAUTAKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS 2016

TYÖEHTOSOPIMUKSEN YLEISSITOVUUDEN VAHVISTAMISLAUTAKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS 2016

YLEISTÄ

Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta perustuu lakiin työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta (56/2001). Se puolestaan liittyy samanaikaisesti annettuun työ-sopimuslakiin (55/2001). Vahvistamislautakunnan tehtävänä on vahvistaa, mitkä työehtosopi-mukset ovat työsopimuslaissa tai merityösopimuslaissa (756/2011) tarkoitettulla tavalla yleissito-via ja mitkä ovat yleissitovuutta vailla.

Vahvistamislautakunnan toimikausi on viisi vuotta. Valtioneuvosto asetti 26.5.2016 lautakunnan sen neljänneksi toimikaudeksi 1.6.2016 – 31.5.2021.

Vahvistamislautakunta muodostuu sivutoimisesta puheenjohtajasta ja kahdesta sivutoimisesta jäsenestä. Heillä kaikilla on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä on oltava tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon suorittaneita ja heidän sekä muiden jäsenten on oltava työsuhdeasioihin ja työoloihin perehtyneitä. Lautakunnan puheenjohtaja, jäsenet tai hei-dän varajäsenensä valitaan henkilöistä, joiden ei voida katsoa edustavan työnantajien eikä työn-tekijöiden etua. Lautakunta voi ottaa sihteerin tai sihteereitä.

Vahvistamislautakunta toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä. Se on tehtävässään riip-pumaton. Lautakunnassa käsiteltävät asiat valmistellaan ministeriön työsuojeluosaston työehto-asiainryhmässä, joka toimii muutoinkin lautakunnan toimistona. Ministeriön vuoden 2016 toi-mintasuunnitelmassa lautakunnan tehtäviin osoitettiin käytettäväksi yhteensä noin 30 henkilö-työkuukautta.

Vaikka työehtosopimukset tehdään sopimuskaudeksi kerrallaan, niitä koskevia vahvistamispää-töksiä ei tehdä sopimuskausittain. Kun uudeksi sopimuskaudeksi tehtyä työehtosopimusta on työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitettussa mielessä pi-dettävä samana kuin sitä, jota aikaisempi päätös koskee, ei uutta päätöstä yleensä ole tarpeen tehdä. Yleissitovuutta koskeva päätös on voimassa kunnes lautakunta on uudelleen käsittelyä koskevasta hakemuksesta tai oma-aloitteisesti päättänyt toisin tai kunnes työtuomioistuin on kä-sitellyt lautakunnan uutta päätöstä koskevan valituksen.

Työehtosopimuskentässä tapahtuvien muutosten vuoksi vahvistamislautakunta joutuu harkitse-maan, onko vahvistamisen edellytyksissä tai työehtosopimusten yksilöinnissä tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät lautakunnan käsittelyä. Uutta käsittelyä edellyttää työehtosopimuk-sen soveltamisalan muuttuminen ja sopimusosapuolten vaihtuminen. Silloin kun soveltamisala muuttuu tai osapuolet vaihtuvat, sopimusta ei voida enää pitää sinä samana, jota aikaisempi pää-tös koski. Näiden lisäksi esimerkiksi kokonaan uudet ja entisistä sopimuksista yhdistetyt työeh-tosopimukset edellyttävät uusien vahvistamispäätösten tekemistä.

Jotta lautakunta pystyy asianmukaisesti seuraamaan työmarkkinoilla tapahtuvaa kehitystä ja työ-ehtosopimusten yleissitovuuden kannalta merkittäviä muutoksia, selvitetään kaikkien valtakun-nallisten työehtosopimusten edustavuus sopimuskausittain samaan tapaan kuin sopimusta en-simmäistä kertaa tarkasteltaessa. Kun oleellisia muutoksia ei ole tapahtunut, vahvistamislauta-

kunta toteaa tämän, eikä työehtosopimuksen yleissitovuutta oteta uudelleen käsiteltäväksi. Sopimuksen osapuolen tai soveltamisalan muututtua vähänkin on yleissitovuusasia jäljempänä tarkemmin selostetulla tavalla käsitelty uudelleen.

VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

31.5.2016 asti:

Puheenjohtaja:

Martti Kairinen, työoikeuden professori, emeritus, Turun yliopisto
Henkilökohtainen varajäsen Antti Posio, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

Pirkko Mäkinen, tasa-arvovaltuutettu
Henkilökohtainen varajäsen Nina Hotti, käräjätuomari, Vantaan käräjäoikeus

Tapani Vasama, hovioikeuden presidentti, Vaasan hovioikeus
Henkilökohtainen varajäsen Raila Kangasperko, hallitusneuvos, työministeriö

1.6.2016 alkaen:

Puheenjohtaja:

Tapani Vasama, hovioikeuden presidentti, Vaasan hovioikeus
Henkilökohtainen varajäsen Jaana Niemitalo, käräjätuomari, Helsingin käräjäoikeus

Jäsenet:

Harri Hietala, yhteistoiminta-asiamies, työ- ja elinkeinoministeriö
Henkilökohtainen varajäsen Jari Murto, oikeustieteen tohtori, Turun yliopisto

Ulla Liukkunen, professori, Helsingin yliopisto
Henkilökohtainen varajäsen Nina Hotti, käräjätuomari, Vantaan käräjäoikeus

Lautakunnan sihteeri/esittelijät

Ari Pulkkinen, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö, 25.6.2016 saakka
Marianne Kivistö, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö, vv. 1.8.-31.12.2016
Tanja Ylitöyrä, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö
Tuula Andersin, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö, 14.11.2016 alkaen

Lautakunnassa käsiteltävien asioiden muut valmistelijat

Leena Alanko, suunnittelija, sosiaali- ja terveysministeriö

Lautakunnan toimiston tehtäviä hoitava henkilökunta

Hannele Larinen, osastosihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö
Antti Rautio, osastosihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN KOKOUKSET

Vahvistamislautakunta piti neljä kokousta vuoden 2016 aikana. Kokouksista kolme pidettiin lautakunnan toimistossa osoitteessa Kirkkokatu 14 ja yksi Suomenlinnassa.

VAHVISTAMISLAUTAKUNNASSA KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Lautakunta seuraa työmarkkinoilla tapahtuvaa kehitystä. Koska se voi viran puolesta ottaa yleissitovuusasian uudelleen käsiteltäväkseen, se on tarkastellut yleissitovuuteen vaikuttavia muutoksia työehtosopimuksittain. Käsittelyssä ovat olleet etusijalla ne työehtosopimukset, joiden osalta tarve yleissitovuutta koskevan päätöksen antamiselle on ollut etukäteen arvioiden todennäköisin. Uuden päätöksen antamiselle on ollut tarvetta vain osassa työehtosopimuksia, mutta tarkastelu on ollut käytännössä yhtä perusteellista muidenkin työehtosopimusten osalta.

YLEISSITOVIER TYÖEHTOSOPIMUSTEN KÄÄNTÄMINEN JA JULKAISEMINEN

Vahvistamislautakunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että yleissitovat työehtosopimukset julkaistaan joko suomen tai ruotsin kielellä ja käännökseenä toisella kansalliskielellä. Käytännössä tämä on merkinnyt sitä, että ne sopimukset, joita sopijapuolet eivät tee sekä suomeksi että ruotsiksi käännetään ruotsiksi ja julkaistaan käännöksinä valtion säädöstietopankki Finlexissä. Työehtosopimukset on kääntänyt lautakunnan toimeksiannosta Lingsoft Oy.

VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN TEKEMÄT PÄÄTÖKSET

Vahvistamislautakunta tutki yhteensä 25 työehtosopimuksen edustavuuden. Uuden päätöksen antaminen todettiin lautakunnassa tarpeettomaksi 20 työehtosopimuksen osalta. Vahvistamislautakunta antoi yhteensä neljä päätöstä työehtosopimusten yleissitovuudesta vahvistaen ko. työehtosopimukset yleissitovuutta vailla oleviksi. Yhtä aiemmin yleissitovuutta vailla olevaksi vahvistettua työehtosopimusta ei pidetty enää valtakunnallisena työehtosopimuksena.

Yleissitovuutta koskeva päätös annettiin kolmesta kokonaan uudesta valtakunnallisesta työehtosopimuksesta. Yhdestä sellaisesta työehtosopimuksesta, jota oli pidettävä työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla uutena työehtosopimuksena, annettiin päätös. Tämän työehtosopimuksen soveltamisala oli laajentunut.

VALITUKSET VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN PÄÄTÖKSISTÄ

Toimintavuonna tehdyistä päätöksistä viidestä valitettiin työtuomioistuimeen. Tämän toimintakertomuksen laatimiseen mennessä työtuomioistuim on antanut päätöksen kolmesta työehtosopimuksen yleissitovuutta koskevasta ratkaisusta tehtyyn valitukseen. Valitukset hylättiin.

VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN TOIMINTAMENOT 1.1. – 31.12.2016

Yleissitovien työehtosopimusten ruotsintaminen	8 930,47
Työehtosopimusrekisteri	15 561,30
Palkkiot	11 865,17
Virallinen lehti	495,00
Muut kulut	1 618,20
Yhteensä	38 470,14

Helsingissä 20.3.2017

Puheenjohtaja

Tapani Vasama

Sihteeri

Marianne Kivistö

TYÖEHTOSOPIMUKSEN YLEISSITOVUUDEN VAHVISTAMISLAUTAKUNNAN VUONNA 2016 TARKASTELEMAT TYÖEHTOSOPIMUKSET

Yleissitovat työehtosopimukset

Asfalttialan työehtosopimus
 Hiusalalan työehtosopimus
 Kenkä- ja nahkateollisuuden ja kultaseppäteollisuuden sekä harja- ja sivellinalojen toimihenkilö-
 sopimus
 Kuvanvalmistamoita koskeva työehtosopimus
 Lattianpäällystysalan työehtosopimus
 Maa- ja vesirakennusalan työehtosopimus
 Maalausalan työehtosopimus urakkahinnoitteluineen
 Metsäkonealan työehtosopimus
 Metsänhoitoyhdistysten toimihenkilöitä koskeva työehtosopimus
 Paperiteollisuuden työehtosopimus
 Rakennusalan työehtosopimus
 Rakennustuoteteollisuuden työehtosopimus
 Vedeneristysalan työehtosopimus
 Viestinvälitys- ja logistiikka-alan työehtosopimus
 Viestinvälitys- ja logistiikka-alan ylempien toimihenkilöiden työehtosopimus

Yleissitovuutta vailla olevat työehtosopimukset

Arctia Shipping -konsernin ja Suomen Erikoisalusten Työnantajaliitto ry:n muiden jäsenyritysten
 erikoisalusten kansi- ja konemiehistöä sekä taloushenkilökuntaa koskeva työehtosopimus
 Arctia Shipping -konsernin konventionaalisten jäänmurtajien konepäällystystä koskeva työehtoso-
 pimus
 Arctia Shipping -konsernin monitoimimurtajat konepäällystön työehtosopimus
 Avaintyönantajat AVAINTA ry:n työehtosopimus
 Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus
 Maarakennusalan työehtosopimus (Koneyrittäjien liitto)
 Osoitteettomien lähetysten erillisjakelua koskeva työehtosopimus (ei ole saanut lainvoimaa toi-
 mintakertomuksen valmistumiseen mennessä)
 Palvelulaitosten työnantajayhdistyksen työehtosopimus
 Puhelinpalveluja ja yhteyskeskuksia koskeva työehtosopimus
 Turkistuotantoalan työehtosopimus (ei ole saanut lainvoimaa toimintakertomuksen valmistumi-
 seen mennessä)